

**МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ
ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ**

ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ

Кафедра телебачення

РЕЖИСУРА АУДІОВІЗУАЛЬНИХ ТВОРІВ

Програма та навчально-методичні матеріали

до курсу

Харків, ХДАК, 2020

УДК 075.2+791.6]-028.26](073)

P31

Друкується за рішенням ради факультету аудіовізуального мистецтва
(протокол №1 від 4 вересня 2020 року)

Рекомендовано кафедрою телебачення
(протокол №1 від 17 серпня 2020 року)

Рецензенти:

Субота Є.В., кандидат культурології, старший викладач кафедри телебачення,
Харківська державна академія культури
Коваленко Ю.Б., кандидат мистецтвознавства, доцент,
Харківська державна академія культури

Укладач:

Черкасова Наталія Олександрівна

Режисура аудіовізуальних творів : програма та навч.-метод. матеріали для студ. 2 курсу спец. 021 «Аудіовіз. мистецтво», освітня програма «Телерепортерство» / Харків. держ. акад. культури ; [уклад. Н. О.Черкасова]. – Харків : ХДАК, 2020. – 24 с.

Навчальний курс «Режисура аудіовізуальних творів» забезпечує теоретичну і практичну підготовку репортерів, опанування різних аспектів режисерської діяльності у створенні аудіовізуальних творів.

УДК 075.2+791.6]-028.26](073)

© Харківська державна академія культури, 2020 р.

© Н.О.Черкасова, 2020 р.

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		Денна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань: 02 «Культура і мистецтво»	Обов'язкова
	Спеціальність: 021 «Аудіовізуальне мистецтво та виробництво»	
Індивідуальне завдання: <i>екранна робота</i>	Освітньо-професійна програма: «Телерепортерство»	Рік підготовки: 2-й
		Семестр 3-й
Тижневих годин для денної форми навчання – 2	Освітній рівень: бакалавр	Лекційні
		10 год.
		Практичні
		20 год.
		Самостійна робота
		60 год.
		Види контролю
залік		

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання — 30/60.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Режисура аудіовізуальних творів» має вагомe значення серед обов'язкових дисциплін в структурі навчального плану професійної підготовки бакалаврів.

Фахова підготовки телевізійних репортерів є важливою для різних сфер життєдіяльності суспільства, майбутнє якого стає все більш залежним від мас-медіа. Сучасність вимагає від репортера володіння широким спектром професійних навичок в різних жанрах телевізійного мовлення, ураховуючи синкретичність його професії, яка поєднує діяльність журналіста, режисера та оператора.

Природа телебачення та високий рівень сучасних технологій створення екранного зображення дозволяє реалізувати будь-які задуми, а тому репортери повинні досконало володіти цими технологіями для створення конкурентоздатного аудіовізуального контенту. На сучасному етапі актуальним завданням професійної підготовки телевізійних репортерів є формування аудіовізуального мислення, що підкреслює значимість візуального результату їх діяльності.

Статус дисципліни: обов'язкова.

Предметом курсу є творчі й технологічні етапи створення аудіовізуального твору, специфіка режисерської діяльності над кожним етапом підготовки аудіовізуального твору, основні методи та прийоми екранної виразності.

Мета навчальної дисципліни – розкрити особливості роботи репортера і режисера у сфері аудіовізуального мистецтва і виробництва, специфіку авторської діяльності над кожним етапом підготовки екранного твору.

Завдання навчальної дисципліни:

- проаналізувати становлення жанрово-видових форм телевізійного мовлення в контексті їх історичного розвитку;
- визначити особливості підготовки і створення телевізійних матеріалів у різних жанрах;
- виявити специфіку роботи журналіста і режисера на різних етапах розробки і реалізації аудіовізуальних матеріалів;
- розвинути образне і логічне мислення, організаторські та художньо-творчі здібності;
- визначити ефективні виразні засоби у процесі продукування аудіовізуального твору;
- забезпечити цілісність екранного твору.

Перелік компетентностей з ОПП,

формування котрих забезпечує вивчення дисципліни

Інтегральна компетентність – здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі в сфері аудіовізуального мистецтва та виробництва.

Загальні компетентності:

- знання та розуміння предметної області та професійної діяльності;
- навички використання інформаційних та комунікаційних технологій;
- здатність генерувати нові ідеї (креативність);
- здатність працювати у команді;
- здатність бути критичним та самокритичним
- здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;
- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
- здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

Спеціальні (фахові) компетентності:

- високий рівень виконавської майстерності;
- здатність створювати та реалізувати власні художні концепції у творчо-виробничій діяльності;
- здатність спостерігати, відбирати, розрізняти, типологічно доцільно компонувати, цілеспрямовано формувати і використовувати інформаційний, виразний, образний рівні аудіовізуального твору;
- усвідомлення художньо-естетичної природи аудіовізуального мистецтва;
- усвідомлення взаємозв'язків та взаємозалежності між теорією та практикою аудіовізуального мистецтва та виробництва;
- здатність здійснювати режисерську, операторську, звукорежисерську діяльність в сфері аудіовізуального мистецтва та виробництва;
- здатність відстежувати перспективні зміни в сфері аудіовізуального мистецтва, використовуючи оригінальні іншомовні джерела.

Результати навчання

Результати вивчення даної освітньої компоненти деталізують такі програмні результати навчання:

знати:

- основні форми інформаційних матеріалів і технологічні моделі творення;
- змістовну структуру і елементи зображально-звукового рішення інформаційного випуску;
- основні тенденції розвитку сучасного інформаційного телемовлення в Україні і світі;
- особливості структури екранного твору, сюжетотворення залежно від обраної жанрово-видової форми;
- основні прийоми відтворення реальності на екрані;

вміти:

- здійснювати формоутворення екранного продукту на основі його жанрово-видової форми;
- вміти керувати творчо-виробничим колективом;
- знаходити форми втілення режисерського задуму в залежності від наявних технологічно-виробничих можливостей;
- концептуально аналізувати поточний екранний репертуар з метою виявлення сучасних тенденцій розвитку жанрово-видових форм аудіовізуальних творів;
- застосовувати засвоєні методики фахової діяльності в роботі над

екранним твором;

мати навички:

- монтажного аудіовізуального мислення;
- керування творчо-виробничим колективом;
- працювати у тісній взаємодії заради створення якісного аудіовізуального контенту і з урахуванням термінів виконання творчого завдання.

Міждисциплінарні зв'язки

Навчальна дисципліна «Режисура аудіовізуальних творів» покликана допомогти здобувачу оволодіти режисерською майстерністю в аудіовізуальному виробництві, винаходити оптимальні шляхи вирішення виконавських проблем, відтворювати емоційно-образний зміст аудіовізуального твору, створювати художній образ за допомогою комплексу аудіовізуальних виражальних засобів. Дисципліна «Режисура аудіовізуальних творів» ґрунтується на знаннях, отриманих студентами в межах таких курсів, як «Звукорежисура аудіовізуальних творів», «Теорія і практика монтажу аудіовізуальних творів». У подальшому вдосконалення набутих професійних навичок відбувається у межах дисциплін «Виробництво аудіовізуальних творів», «Навчальна практика».

Матеріалом курсу «Режисура аудіовізуальних творів» є навчальні посібники, практичні рекомендації, фрагменти аудіовізуальних творів різних жанрів.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться **90 годин/ 3 кредити ECTS.**

2. Програма навчальної дисципліни

Розділ 1. Специфіка інформаційного контенту на телебаченні.

Тема 1. Новини – основа інформаційного мовлення на телебаченні.

Інформаційна функція на сучасному телебаченні. Новини як змодельована реальність. Структура новин. Бренд теленовин. Сучасне інформаційне мовлення в Україні. Вплив технологій на розвиток телевізійного інформаційного мовлення. Запити, потреби, інтереси аудиторії.

Тема 2. Типологія жанрово-видових форм інформаційного мовлення.

Жанр як тип відображення реальності. Три основних принципи підходу відображення дійсності: фіксація реальності, аналіз реальних фактів і явищ, створення художнього образу на основі документального матеріалу. Жанри інформаційного мовлення. Залежність від суспільних функцій, ступеня їх осмислення, соціально-політичних задач.

Тема 3. Особливості підготовки інформаційного сюжету.

Новина, подія, факт. Принципи відбору новин. Основні критерії, якості події. Інформаційний привід. Сюжет новин як історія.

Тема 4. Особливості створення інформаційного сюжету.

Правила створення інформаційного сюжету. Особливості зйомок

інформаційного сюжету. Особливості монтажу в інформаційному мовленні. Функції режисера у програмі теленовин.

Змістовий модуль 2. Режисура інформаційного мовлення.

Тема 5. Підготовка і зйомка інтерв'ю.

Мета, різновиди інтерв'ю. Аудіовізуальний характер телевізійної комунікації: джерело інформації – не тільки мова, але й емоції, поведінка героїв, невербальна інформація. Мета – всебічне розкриття особистості. Питання: контактні, адресні, програмні, екранні. Атмосфера спілкування: відвертість, зацікавленість, психологічні, акторські ресурси.

Тема 6. Репортаж – провідний жанр в інформаційному мовленні.

Репортажність – природна властивість телебачення. Основні критерії репортажу. Різновиди репортажу. Засоби трансляції телевізійного репортажу. Складові частини репортажу.

Тема 7. Особливості підготовки і створення подієвого репортажу.

Функція – інформаційна. Подія, послідовність її розвитку. Особливості створення сценарію, зйомок, монтажу репортажу. Виразні засоби подієвого репортажу.

Тема 8. Особливості підготовки і створення тематичного репортажу.

Функція – культурно-освітня, соціально-педагогічна. Визначення ключових моментів дії й послідовності показу. Роль репортера у розкритті проблематики. Методи створення тематичного репортажу. Виразні засоби тематичного репортажу.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
л		п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7
Розділ 1. Специфіка інформаційного контенту на телебаченні						
Тема 1. Новини – основа інформаційного мовлення на телебаченні	8		2			6
Тема 2. Типологія жанрово-видових форм інформ. мовлення	11	1	2			8
Тема 3. Особливості підготовки інформаційного сюжету	13	2	3			8
Тема 4. Особливості створення інформаційного сюжету	13	2	3			8
Разом	45	5	10			30

Розділ 2. Режисура інформаційного мовлення						
Тема 5. Підготовка і зйомка інтерв'ю	8		2			6
Тема 6. Репортаж – провідний жанр в інформаційному мовленні	11	1	2			8
Тема 7. Особливості підготовки і створення подієвого репортажу	13	2	3			8
Тема 8. Особливості підготовки і створення тематичного репортажу	13	2	3			8
Разом		5	10			30
Усього годин	90	10	20			60

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми практичного заняття	Кількість годин
1	Новини – основа інформаційного мовлення на телебаченні	2
2	Типологія жанрово-видових форм інформаційного мовлення	2
3	Особливості підготовки інформаційного сюжету	2
4	Особливості створення інформаційного сюжету	1
5	Підготовка і зйомка інтерв'ю	2
6	Репортаж – провідний жанр в інформаційному мовленні	1
7	Перегляд та аналіз практичних робіт за темою	1
8	Розробка подієвого репортажу	2
9	Аналіз творчо-технічної якості створеного студентом подієвого репортажу	2
10	Перегляд та аналіз практичних робіт за темою	1
11	Розробка тематичного репортажу	2
12	Аналіз творчо-технічної якості створеного студентом тематичного репортажу	2
Разом		20

Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Опрацювання теоретичних джерел за темою	8
2	Підготовка та аналіз щоденника спостережень	4
3	Опрацювання аналітичних джерел за темою	4
4	Перегляд телевізійного контенту за темою	4

5	Аналіз телевізійних інтерв'ю за темою	4
6	Аналіз телевізійних репортажів за темою	4
7	Розробка задуму подієвого репортажу	8
8	Зйомка подієвого репортажу	4
9	Аналіз якості вихідного матеріалу подієвого репортажу	4
10	Розробка задуму тематичного репортажу	8
11	Зйомка тематичного репортажу	4
12	Аналіз якості вихідного матеріалу тематичного репортажу	4
	Разом	60

4. Методичні рекомендації до практичних занять студентів

Практичне заняття №1.

Тема: Новини – основа інформаційного мовлення на телебаченні.

Мета завдання: визначити специфіку новин і її роль у телевізійному програмуванні сітки мовлення.

Методика виконання:

1. Визначити роль, функції новин на сучасному телебаченні.
2. Проаналізувати специфіку новин як поєднання інформації та почуттів.
3. Пояснити значення новинної інформації як змодельованої реальності для масової аудиторії.
4. Проаналізувати структуру новин: основні блоки і послідовність.
5. Визначити вплив технологій на розвиток телевізійного інформаційного мовлення.
6. Виявити тенденції сучасного інформаційного мовлення в Україні.
7. Провести аналіз запропонованих інформаційних, візуальних джерел.
8. Визначити шляхи використання на практиці основних положень навчальної дисципліни.

Література: [1, 4, 7, 17, 18, 20, 22].

Практичне заняття №2.

Тема: Типологія жанрово-видових форм інформаційного мовлення.

Мета завдання: визначити особливості підготовки різних жанрів телевізійної інформації.

Методика виконання:

1. Визначити основні принципи відображення дійсності на екрані.
2. Розглянути основні жанри інформаційного мовлення.
3. Виявити особливості підготовки різних жанрів інформаційного мовлення.
4. Навести приклади з сучасної практики провідних вітчизняних

телевиробників.

Література: [1, 2, 9, 13, 14, 17, 18].

Практичне заняття №3.

Тема: Особливості підготовки інформаційного сюжету.

Мета завдання: ознайомлення з принципами відбору інформаційного матеріалу і драматургічною побудовою сюжету новин.

Методика виконання:

1. Акцентувати увагу на тому, що основа сюжету новин – реальна подія.
2. Визначити основні критерії, якості події.
3. Проаналізувати інформаційний привід і подію: варіанти «смыслових відносин» між ними.
4. Ознайомитись з драматургічною побудовою сюжету новин на основі реальних фактів.

Література: [2, 4, 6, 10, 17, 20].

Практичне заняття №4.

Тема: Особливості створення інформаційного сюжету.

Мета завдання: виробити вміння аналізу основних вимоги до візуального ряду сюжету теленовин.

Методика виконання:

1. Розглянути основні вимоги до відеоряду сюжету новин.
2. Визначити виразні засоби, доречні у інформаційному сюжеті.
3. Виявити особливості монтажу в інформаційному мовленні.
4. Проаналізувати фрагменти інформаційних сюжетів з точки зору відповідності мети її створення і виразних засобів реалізації.

Література: [2, 4, 10, 11, 13].

Практичне заняття №5.

Тема: Підготовка і зйомка інтерв'ю.

Мета завдання: визначити основні вимоги до створення телевізійного інтерв'ю.

Методика виконання:

1. Надати характеристику різновидам інтерв'ю і меті їх створення.
2. Визначити важливі етапи підготовки до інтерв'ю репортера і режисера, репортера і оператора.
3. Проаналізувати основні вимоги до відеоряду під час зйомки інтерв'ю.
4. Розглянути завдання і вимоги до остаточної версії монтажу інтерв'ю.
5. Проаналізувати різні телевізійні інтерв'ю з точки зору відповідності мети її створення і виразних засобів реалізації.

Література: [6, 10, 11, 14, 17].

Практичне заняття №6.

Тема: Репортаж – провідний жанр в інформаційному мовленні.

Мета завдання: розкрити специфіку і значення репортажу в інформаційному мовленні.

Методика виконання:

1. Акцентувати увагу на тому, що репортаж максимально наближений до реальної дійсності.

2. Визначити основні критерії репортажу.

3. Розглянути правила використання синхрону в репортажі.

4. Надати характеристику стендапу як важливої складової репортажу.

5. Проаналізувати закадровий текст як виразний елемент репортажу.

Література: [2, 6, 8, 9, 10, 12].

Практичне заняття №7.

Тема: Перегляд та аналіз практичних робіт за темою.

Мета завдання: виробити вміння аналізу аудіовізуальних творів з точки зору відповідності їх мети створення і виразних засобів реалізації.

Методика виконання.

1. Переглянути кілька подієвих репортажів.

2. Визначити проблематику, ідею, мету, завдання створення кожної екранної роботи, уточнити змістовні акценти.

3. Проаналізувати особливості втілення на екрані: доцільність використання режисерських, операторських та монтажних рішень.

4. Зробити власний висновок про творчу якість кожного екранного твору, переваги і недоліки його розробки.

Література: [6, 7, 8, 11, 12, 13].

Практичне завдання №8.

Тема: Розробка подієвого репортажу.

Мета завдання: виробити вміння підготовки і створення звуко-зорової оповіді конкретної події певної соціальної значущості.

Методика виконання:

1. Відбір громадської події і матеріалу для її розкриття.

2. Збір інформації щодо події і пов'язаної з нею соціальної проблематики.

3. Розробка задуму подієвого репортажу: подія, послідовність її розвитку, підготовка сценарного плану проведення зйомки.

4. Уточнення необхідних технічних засобів на основі визначеної локації.

5. Специфіка відтворення часу і простору у подієвому репортажі.

6. Розробка зйомочного і звукового рішення.

7. Узгодження задуму з викладачем.

Література: [4, 6, 8, 12, 15, 16].

Практичне заняття №9.**Тема: Аналіз якості вихідного матеріалу подієвого репортажу.**

Мета завдання: опанування методикою аналізу закінченої послідовності кадрів у монтажній фразі.

Методика виконання:

1. Надати підготовлену практичну роботу для колективного перегляду й аналізу в групі.
2. Визначити найкращу з них за наступними критеріями: особливості творчого задуму, ступінь розробки і реалізації кожної екранної роботи.
3. Детально проаналізувати творчо-технічну якість реалізації власного задуму, переваги та недоліки.
4. Зробити власний висновок про творчу якість кожного екранного твору, переваги і недоліки його розробки.
5. Узгодити рекомендації щодо доопрацювання практичної роботи з викладачем.

Література: [8, 10, 12, 15, 16, 17].

Практичне заняття №10.**Тема: Перегляд та аналіз практичних робіт за темою.**

Мета завдання: виробити вміння аналізу аудіовізуальних творів з точки зору відповідності їх мети створення і виразних засобів реалізації.

Методика виконання.

1. Переглянути кілька тематичних репортажів.
2. Визначити проблематику, ідею, мету, завдання створення кожного аудіовізуального твору, уточнити змістовні акценти.
3. Проаналізувати творчі пошуки сценарного ходу в побудові сюжетної (драматургічної) структури твору.
4. Проаналізувати особливості втілення на екрані: доцільність використання режисерських, операторських та монтажних рішень.
5. Зробити власний висновок про творчу якість кожного екранного твору, переваги і недоліки його розробки.

Література: [2, 3, 4, 6, 8, 10, 22].

Практичне завдання №11.**Тема: Розробка тематичного репортажу.**

Мета завдання: напрацювання умінь і навичок створення авторського матеріалу у межах жанрово-видової форми тематичного репортажу.

Методика виконання:

1. Відбір актуального кола питань, що може стати матеріалом для майбутнього тематичного репортажу.
2. Збір інформації щодо проблематики, її актуальності для певної соціальної групи.
3. Пошук сценарного ходу в побудові сюжетної (драматургічної)

структури твору.

4. Визначення специфіки відтворення часу і простору у тематичному репортажі.

5. Аналіз методів створення тематичного репортажу.

6. Розробка зйомочного і звукового рішення.

7. Аналіз співвідношення вербального і візуального ряду.

8. Визначення засобів створення динаміки в репортажі.

9. Узгодження задуму з викладачем.

Література: [3, 4, 5, 8, 10, 11, 12, 16].

Практичне заняття №12.

Тема: Аналіз творчо-технічної якості створеного студентом тематичного репортажу.

Мета завдання: опанування методикою аналізу закінченої послідовності кадрів у монтажній фразі.

Методика виконання:

1. Надати підготовлену практичну роботу для колективного перегляду й аналізу в групі.

2. Визначити найкращу з них за наступними критеріями: особливості творчого задуму, ступінь розробки і реалізації кожної екранної роботи.

3. Детально проаналізувати творчо-технічну якість реалізації власного задуму, переваги та недоліки.

4. Зробити власний висновок про творчу якість кожного екранного твору, переваги і недоліки його розробки.

5. Узгодити рекомендації щодо доопрацювання практичної роботи з викладачем.

Література: [2, 4, 6, 8, 12, 14, 16, 21].

5. Методичні рекомендації до самостійних занять студентів

Тема 1: Новини – основа інформаційного мовлення на телебаченні.

Самостійна робота: Опрацювання теоретичних джерел за темою.

Мета завдання: ознайомлення зі змістом і основними завданнями навчальної дисципліни.

Методика виконання.

Підготувати доповіді за наступними питаннями:

1. Верстка випуску новин – дієвий інструмент інформаційної політики.

2. Авторська позиція і об'єктивність у сюжеті.

3. Основні складові бренду теленовин.

4. Особистість ведучого у створенні бренду теленовин.
 5. Вплив технологій на розвиток телевізійного інформаційного мовлення.
- Література: [1, 4, 7, 17, 18, 20, 22].

Тема 2: Типологія жанрово-видових форм інформаційного мовлення.

Самостійна робота: Підготовка та аналіз щоденника спостережень.

Мета завдання: виробити спостережливість, пильно вдивлятися у реальне життєві ситуації, прояви людської поведінки.

Методика виконання:

1. ситуації, що студент побачив у реальному житті, аналізуються з точки зору стороннього спостерігача;
2. опис має бути детальним, щоб читач міг побачити та відчувити все те, що описується;
3. небажано використовувати роздуми автора, але необхідно намагатися використовувати влучні, яскраві характеристики та виразні дієслова, що описують дію;
4. робота над щоденником спостережень повинна вестись увесь строк навчання, але протягом першого року вона особливо важлива;
5. кількість спостережень – не менше 3 за тиждень;
6. спостереження зачитуються кожним автором (студентом) чи викладачем на занятті та розбираються колективно на занятті групою.

Література: [1, 2, 9, 13, 14, 17, 18].

Тема 3: Особливості підготовки інформаційного сюжету.

Самостійна робота: Опрацювання аналітичних джерел за темою.

Мета завдання: теоретична робота над матеріалом, переростання знань в уміння.

Методика виконання.

Підготувати доповіді за наступними питаннями:

1. Закони драматургії у побудові сюжету новин.
2. Робота репортера під час створення інформаційного сюжету.
3. Функції режисера у підготовці сюжету новин.

Література: [2, 4, 6, 10, 17, 20].

Тема 4: Особливості створення інформаційного сюжету.

Самостійна робота: Перегляд телевізійного контенту за темою.

Мета завдання: аналітична робота над матеріалом.

Методика виконання:

1. переглянути телевізійні матеріали різних жанрово-видових форм;
2. проаналізувати особливості реального і екранного часу;
3. визначити основні виразні засоби;
4. підготувати письмово тези аналізу виразних засобів;

5. підготувати візуальні фрагменти для ілюстрації доповіді з теми.
Література: [2, 4, 10, 11, 13].

Тема 5: Підготовка і зйомка інтерв'ю.

Самостійна робота: Аналіз телевізійних інтерв'ю за темою.

Мета завдання: аналіз якості аудіовізуального твору з точки зору відповідності мети її створення і виразних засобів реалізації.

Методика виконання:

1. обрати телевізійне інтерв'ю (на вибір студента);
 2. визначити тему, мету, завдання його створення;
 3. проаналізувати роботу автора (журналіста), режисера у розкритті проблематики;
 4. проаналізувати виразні екранні засоби у розкритті проблематики;
 5. надати письмово власну оцінку творчої якості телевізійного матеріалу.
- Література: [6, 10, 11, 14, 17].

Тема 6: Репортаж – провідний жанр в інформаційному мовленні.

Самостійна робота: Аналіз телевізійних репортажів за темою.

Мета завдання: аналітична робота над матеріалом.

Методика виконання:

1. переглянути репортажі, запропоновані викладачем;
 2. визначити тему, мету, завдання його створення;
 3. проаналізувати роботу автора (журналіста), режисера у розкритті проблематики;
 4. проаналізувати виразні екранні засоби у розкритті проблематики;
 5. надати письмово власну оцінку творчої якості телевізійного матеріалу;
 6. підготувати візуальні фрагменти для ілюстрації доповіді з теми.
- Література: [2, 6, 8, 9, 10, 12].

Тема 7: Особливості підготовки подієвого репортажу.

Самостійна робота: Розробка задуму подієвого репортажу.

Мета завдання: виробити вміння створювати інформаційний сюжет відповідно до визначеного жанру.

Методика виконання:

1. обґрунтування вибору громадської події і матеріалу для її розкриття;
2. аналіз інформації щодо майбутньої події і пов'язаної з нею соціальної проблематики;
3. уточнення інформації про початок, розвиток події і приблизний хронометраж;
4. визначення основного кола учасників події і потенційних інтерв'юєрів;
5. обов'язкова попередня акредитація (домовленість) членів знімальної групи;

6. підготовка сценарного плану проведення зйомки;
7. розробка зйомочного і звукового рішення;
8. уточнення умов зйомки на потенційній локації;
9. узгодження необхідних технічних засобів реалізації творчого задуму;
10. узгодження сценарного плану практичної роботи з викладачем.

Література: [6, 7, 8, 11, 12, 13].

Тема 8: Особливості створення подієвого репортажу.

Самостійна робота: Зйомка подієвого репортажу.

Мета завдання: виробити спостережливість, увагу до деталей і вміння оперативної взаємодії під час створення звуко-зорової оповіді подієвого репортажу.

Методика виконання:

1. сформувані знімальну групу (із студентів курсу);
2. розробити план проведення зйомок на основі сценарного плану;
3. прибути завчасно на місце події з необхідними технічними засобами, визначити найбільш виразні точки зйомки події;
4. до початку зйомки провести інструктаж оператора про можливі цікаві моменти;
5. відзняти до початку події важливі деталі, перебивки, синхрони тощо;
6. провести зйомку відповідно попередньо створеному плану;
7. під час події тісно взаємодіяти з оператором за допомогою невербальних засобів спілкування;
8. не поспішати вимикати камеру, світло, мікрофон після закінчення події на випадок отримання додаткової або несподіваної інформації;
9. зробити кілька перебивок на місці події для подальшого комфортного монтажу;
10. після зйомки перевірити наявність відео і звуку в аудіовізуальному матеріалі.

Література: [4, 6, 8, 12, 15, 16].

Тема 9: Особливості створення подієвого репортажу.

Самостійна робота: Аналіз якості вихідного матеріалу подієвого репортажу.

Мета завдання: виробити вміння аналізу відзнятого матеріалу на придатність до подальшого монтажу.

Методика виконання:

1. перегляд і оцінка відзнятого матеріалу;
2. відбір необхідних дублів;
3. уточнення логіки побудови дії і послідовності кадрів;
4. аналіз ролі репортера у розкритті проблематики;
5. аналіз роботи оператора на місці події;
6. підготовка авторського закадрового тексту;

7. підготовка необхідної інформації для субтитрів;
8. перевірка змістовних акцентів;
9. попередній монтаж екранної роботи;
10. узгодження чорнового варіанту монтажу з викладачем.

Література: [8, 10, 12, 15, 16, 17].

Тема 10: Особливості підготовки тематичного репортажу.

Самостійна робота: Розробка задуму тематичного репортажу.

Мета завдання: виробити вміння створювати інформаційний сюжет відповідно до визначеного жанру.

Методика виконання:

1. обґрунтування вибору теми і матеріалу для її розкриття;
 2. збір і аналіз інформації щодо проблематики майбутнього авторського матеріалу;
 3. пошуки сценарного ходу у розкритті проблематики;
 4. визначення потенційних інтерв'юєрів;
 5. пошуки необхідних локацій;
 6. підготовка сценарного плану проведення зйомок;
 7. визначення просторових координат дослідження теми, звести їх у перелік місць зйомок;
 8. розробка принципів зображального рішення з точки зору можливостей режисерської інтерпретації;
 9. розробка звукового, музичного, шумового рішення;
 10. узгодження необхідних технічних засобів реалізації творчого задуму;
 10. узгодження сценарного плану практичної роботи з викладачем.
- Література: [2, 3, 4, 6, 8, 10, 22].

Тема 11: Особливості створення тематичного репортажу.

Самостійна робота: Зйомка тематичного репортажу.

Мета завдання: виробити вміння визначити основні вимоги до зйомок створювати інформаційний сюжет відповідно до визначеного жанру.

Методика виконання:

1. сформувати знімальну групу (із студентів курсу);
2. розробити план проведення зйомок на основі сценарного плану;
3. визначити найбільш виразні точки зйомки;
4. уточнити мізансцени
5. провести зйомку відповідно попередньо створеному плану;
6. зробити кілька перебивок на місці події для подальшого комфортного монтажу;
7. після зйомки перевірити наявність відео і звуку в інформаційному матеріалі.

Література: [3, 4, 5, 8, 10, 11, 12, 16].

Тема 12: Особливості створення тематичного репортажу.

Самостійна робота: Аналіз якості вихідного матеріалу тематичного репортажу.

Мета завдання: виробити вміння монтажу авторських матеріалів відповідно до визначеного жанру.

Методика виконання:

1. перегляд і оцінка відзнятого матеріалу;
2. відбір необхідних дублів;
3. уточнення логіки побудови дії і послідовності кадрів;
4. уточнення змістовних акцентів;
6. аналіз методів створення тематичного репортажу;
7. аналіз засобів створення динаміки в репортажі;
8. аналіз ролі репортера у розкритті проблематики;
9. аналіз роботи оператора під час створення авторського матеріалу;
10. аналіз функцій режисури на кожному з етапів виробництва;
11. підготовка авторського закадрового тексту;
12. підготовка необхідної інформації для субтитрів;
13. попередній монтаж екранної роботи;
14. висновок про естетичну якість авторського матеріалу;
15. висновок про співвідношення результату та задуму.

Література: [2, 4, 6, 8, 12, 14, 16, 21].

6. Форми та методи навчання

Методи навчання. Найбільш популярними інноваційними методами навчання, які дозволяють використовувати нові технології викладання є:

контекстне навчання – ґрунтується на інтеграції різних видів діяльності студентів: навчальної, наукової, практичної;

проблемне навчання – здійснюється на основі ініціювання самостійного пошуку студентом знань через проблематизацію (викладачем) навчального матеріалу.

Не менш важливими є й такі методи:

пояснювально-демонстраційний – для передання великого масиву аудіовізуальної інформації, під час викладення нового матеріалу, а також у процесі закріплення;

бесіда – спонукає студентів до відтворення набутих знань, формування самостійних висновків і узагальнень на основі засвоєного матеріалу;

дискусія – розвиває самостійне мислення, вміння обстоювати власні погляди, аналізувати й аргументувати твердження, критично оцінювати чужі і власні судження;

спостереження – передбачає сприймання певних предметів, явищ, процесів;

практична робота – допомагає конкретизації знань, формує професійні

вміння і навички, спрямована на використання набутих знань у розв'язанні практичних завдань.

Аналітичний метод передбачає мисленнєвий або практичний розклад цілого на частини з метою вивчення їх суттєвих ознак.

Синтез як метод ґрунтується на мисленнєвому або практичному з'єднанні виділених аналізом елементів чи властивостей предмета, явища в одне ціле.

Індуктивний метод використовується у вивченні предметів, явищ від одиничного до загального.

Дедуктивний метод базується на вивченні навчального матеріалу від загального до окремого, одиничного.

Також під час викладання курсу викладач використовує індивідуальний підхід до студентів, який є основою особистісно зорієнтованого навчання.

Форми навчальної роботи: лекції, практичні заняття, самостійна робота.

7. Форми контролю

Форми контролю:

поточний контроль: опитування, перевірка окремих етапів підготовки та якості виконання аудіовізуального твору;

підсумковий контроль – залік.

Методи контролю. Курс оцінюється викладачем за рейтинговою системою.

Розподіл балів, які отримують студенти

Розділ 1				Розділ 2					
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8		
5	5	10	10	10	10	15	15	20	100

Розподіл балів за формами контролю:

опитування (за пройденою темою) – до 3 балів за відповідь на питання;

практичні завдання – до 15 балів;

іспит – до 20 балів;

Можлива кількість балів, набраних до підсумкової форми контролю:

іспит – до 80 балів.

Шкала оцінювання та критерії оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою		Вимоги
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку	
90-100	A	відмінно	зараховано	Близкуче володіння теоретичними знаннями та практичними навичками розробки постановчого плану режисерського задуму екранного твору. Методична досконалість у постановці режисерських етюдів. Яскраві режисерські здібності. Близкуче і нестандартне вирішення запропонованих творчих завдань.
82-89	B	добре		Добре володіння практичними навичками розробки постановчого плану режисерського задуму екранного твору, деякі неточності в теоретичних знаннях. Професійні дані для створення режисерського етюдів. Методичність, достатня емоційна виразність у виконавстві та режисерські схильності.
74-81	C			Добре володіння практичними навичками розробки постановчого плану режисерського задуму екранного твору, деякі неточності в теоретичних знаннях. Професійні дані для створення режисерського етюдів. Методичність, але недостатня емоційна виразність. Нестандартні рішення творчого завдання.
64-73	D	задовільно		Недостатні знання з теоретичного та практичного матеріалу, неточності в розробці постановчого плану режисерського задуму екранного твору. Середні професійні дані для створення режисерського етюдів, деякі режисерські схильності, недостатня виконавська емоційна виразність. Слабка фантазія при вирішенні творчого завдання.
60-63	E			Недостатні знання з теоретичного та практичного матеріалу, слабе володіння особливостями розробки постановчого плану режисерського задуму екранного твору. Деякі режисерські схильності, слабка виконавська емоційна виразність, відсутність професійних даних для створення режисерського етюдів. Посереднє виконання творчого завдання.

35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання	Дуже слабка виконання основних завдань, незнання фактичного матеріалу. Нездатність до пластичного візуального мислення. Відсутність режисерських схильностей, виконавської емоційної виразності, професійних даних для створення режисерського етюдів. Нездатність до виконання творчих завдань.
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	Систематичне невиконання основних завдань, незнання фактичного матеріалу. Неволодіння особливостями розробки постановочного плану режисерського задуму екранного твору. Відсутність режисерських схильностей, виконавської емоційної виразності, професійних даних для створення режисерського етюдів. Нездатність до виконання творчих завдань.

Методичне забезпечення

Робоча навчальна програма; перелік завдань практичної та самостійної роботи; форми і види контролю знань студентів.

8. Рекомендовані джерела інформації

Основна література

1. Бідзіля Ю.М. Словник журналіста: терміни, мас-медіа, постаті. Ужгород: Закарпаття, 2007. 224 с.
2. Гаврилов К.В. Как делать сюжет новостей и стать медиатором. СПб.: Амфора, 2007. 299 с.
3. Горпенко В.Г. Функції кольору в кіно та телебаченні. К, 1999. 55 с.
4. Здоровега В.Й. Теорія й методика журналістської творчості. Львів: ПАІС, 2004. 268 с.
5. Ілляшенко В. Книга режисури. К.: Вік, 2002. 144 с.
6. Каминский А.С. Вектор замысла. Пошаговый самоучитель тележурналиста / А.С. Каминский. – М.: Эксмо, 2007. – 384 с.
7. Мащенко І.Г. Телевізійні аномалії. Мас-медійні історії в деталях. Київ:

вид-во Телерадіокур'єр. 2005. 216 с.

8. Медынский С.Е. Компонуем кинокадр. М.: Искусство, 1992. 241 с.

9. Соколов, Алексей Георгиевич. Монтаж: телевидение, кино, видео: учебник. Ч. 1. М. : [Изд. А. Дворников], 2005. 241с.

10. Соколов, Алексей Георгиевич. Монтаж: телевидение, кино, видео: учебник. Ч. 2. М. : [Изд. А. Дворников], 2007. 208с.

11. Соколов, Алексей Георгиевич. Монтаж: телевидение, кино, видео: учебник. Ч.3. М. : [Изд. А. Дворников], 2003. 205с.

12. Утилова Н. И. Монтаж: Учеб. пособие для студентов вузов. М.: Аспект Пресс, 2004. 167 с.

13. Уайт, Тед. Производство эфирных новостей / Broadcast News Writing, Reporting, and Producing: пер. с англ., 4-е изд. М.: ГИТР, 2007. 479 с.

14. Ширман Р. Н. Телевізійна режисура. Майстер-клас. К.: ЗАТ «Телерадіокур'єр», 2004. 200 с.

15. Ширман Р.Н. Алхимия режиссуры. К.: ТРК, 2006. 432 с.

16. Шклярєвський Г., Терещенко Ю. Режисура. Морфологія і синтаксис екранних мистецтв. К.: Альма-Прес, 2004. 320 с.

17. Яковець, Анатолій Володимирович. Телевізійна журналістика: теорія і практика: [підручник]. К.: Вид. дім Києво-Могилян. акад., 2007. 239 с.

Допоміжна література

18. Владимиров В. М. Історія української журналістики (1917-1991): навч. посібник. К.: МАУП, 2007. 172 с.

19. Ілляшенко В. Історія українського кіномистецтва. К., 2004. 412 с.

20. Плавник А.А. Основные этапы развития аудиовизуальных СМИ: Учебно-методическое пособие. Минск, 2003 г. 105 с.30.

21. Чубасов В.Л. Введение в специальность «Кинотелемастерство». К., 2005. 483 с.

22. Эблан Дэн. Цифровая съемка и режисура. С.Пб., «Вильямс», 2003. 216 с.

Інформаційні ресурси

Академія Української Преси – URL: <http://www.aup.com.ua/>

ДетекторМедіа – URL: <http://detector.media/>

Європейська Аудіовізуальна Обсерваторія – URL: <https://www.obs.coe.int/en/web/observatoire/>

Телекритика – URL: <http://www.telekritika.ua>

Бібліотека журналіста – URL: <http://www.eartist.narod.ru/>

Державне агентство України з питань кіно – URL: <http://dergkino.gov.ua/>

Міністерство цифрової трансформації України – URL:
<https://thedigital.gov.ua/>

Національна Рада України з питань телебачення і радіомовлення –

URL: https://www.nrada.gov.ua/claim_cat/tehnichni-problemy-yakist-sygnalu/

Національна спілка кінематографістів України – URL: <http://www.ukrkino.com.ua/home/>

Інтернет-журнал про авторське кіно «Cineticle» – URL: <http://cineticle.com/>

Офіційний сайт Громадське телебачення – URL:
<https://hromadske.ua/genre/video>

Офіційний сайт Інтер – URL: <https://inter.ua/>

Офіційний сайт СТБ – URL: <https://www.stb.ua/>

Офіційний сайт Україна – URL: <https://kanalukraina.tv/>

Офіційний сайт ICTV – URL: <https://ictv.ua>

Офіційний сайт UA: Перший – URL: <https://tv.suspilne.media/>

Офіційний сайт UA: Культура – URL: <https://culture.suspilne.media/>

Офіційний сайт 1+1 – URL: <https://1plus1.ua/ru/1plus1video>

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

РЕЖИСУРА АУДІОВІЗУАЛЬНИХ ТВОРІВ
Програма та навчально-методичні матеріали
до курсу

Черкасова Наталія Олександрівна,
кандидат мистецтвознавства,
старший викладач кафедри телебачення

Друкується в авторській редакції

Комп'ютерний набір Черкасова Н.О.

План 2020

Підписано до друку 04.09.2020 р. Формат 60x84/16
Гарнітура «Times». Папір для мн. ап. Друк ризограф.
Ум. друк. арк.1,0. Обл.-вид. акр. 1,46
Наклад 100 прим. Зам. №

Адреса редакції і видавця
ХДАК, 61057, Харків, Бурсацький узвіз,4

